

2011

2.1.3. και 3.1.3.

Πρόγραμμα Σπουδών για τη Μουσική Παιδεία

[Στο Πλαίσιο των δραστηριοτήτων Αισθητικής Αγωγής
για όλες τις βαθμίδες της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης]

ΕΣΠΑ 2007-13\Ε.Π. Ε&ΔΒΜ\Α.Π. 1-2-3

«ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οριζόντια Πράξη» MIS: 295450

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε. Κ. Τ.)

Το παρόν έργο έχει παραχθεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο πρόγραμμα σπουδών, στους Άξονες Προτεραιότητας 1,2,3, - Οριζόντια Πράξη», με κωδικό MIS 295450 και ειδικότερα στο πλαίσιο του Υποέργου 1: «**Εκπόνηση Προγραμμάτων Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και οδηγών για τον εκπαιδευτικό «Εργαλεία Διδακτικών Προσεγγίσεων»**».

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
Υπουργείο Παιδείας και Διά Βίου Μάθησης

A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Στοχοθεσία)	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ (Εξειδίκευση στοχοθεσίας)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (Συνοπτικά με παραδείγματα)	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ (υπάρχον ή παρακτέο)
2.2.3.1. Επίπεδο 1 (Νηπιαγωγείο, Α΄ Δημοτικού) Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί ...				
1	να διακρίνει τους ήχους και να τους συσχετίζει με το περιβάλλον από το οποίο προέρχονται	Εξοικείωση με τους φυσικούς ήχους. Ανάπτυξη ακουστικών δεξιοτήτων.	<ul style="list-style-type: none"> Τα παιδιά αντιστοιχίζουν ήχους με εικόνες του περιβάλλοντος από όπου προέρχονται (π.χ. ήχος κελαηδίσματος πουλιού με εικόνα όπου φαίνεται ένα πουλί). Ανταποκρίνονται κινητικά σε ένα ηχητικό ερέθισμα (π.χ. στον ήχο του ανέμου το σώμα αφήνεται να παρασυρθεί από τη δύναμη του αέρα). Ακούν σύνθετους ήχους που παραπέμπουν σε νοητικές εικόνες. Τους περιγράφουν προφορικά και αποδίδουν εικαστικά την εικόνα (π.χ. ήχος θάλασσας πάνω σε βότσαλα, ενώ στο βάθος ακούγονται κραυγές από θαλασσοπούλια και φωνές παιδιών που παίζουν). 	<p>Ηχογραφημένοι φυσικοί ήχοι <i>Πρόγραμμα Μελίνα</i> http://www.iema.gr/soundofmusic</p> <p>Εμμέλεια – Το μουσικό χωριό http://www.iema.gr/data/edu/EMMEL EIA</p> <p>Παρακτέο υλικό Σύνθετοι φυσικοί ήχοι</p>
2	να αντιλαμβάνεται ποιότητες στον κάθε ήχο	Χαρακτηρισμός των ήχων (π.χ. οξύς, μουντός, σκοτεινός, φωτεινός κ.ο.κ.)	<ul style="list-style-type: none"> Τα παιδιά ακούν ήχους και κατόπιν συζητούν και τους σχολιάζουν. Τους ταξινομούν σε πίνακα ανάλογα με τα ιδιαίτερα ποιοτικά 	<p>Ηχογραφημένοι φυσικοί ήχοι <i>Πρόγραμμα Μελίνα</i></p>

		και σύγκριση (π.χ. πιο ευχάριστος, πιο ενοχλητικός)	χαρακτηριστικά τους.	Εμμέλεια – Το μουσικό χωριό Παρακτέο υλικό Συμπληρωματικοί ήχοι (π.χ. ηλεκτρονικοί)
3	να εξερευνά ηχητικά και να χρησιμοποιεί ως ηχογόνες πηγές αντικείμενα του περιβάλλοντος	Ηχητική διερεύνηση των αντικειμένων της τάξης (π.χ. θρανία, πίνακας κ.ο.κ.) ή του φυσικού περιβάλλοντος (πέτρες, ξύλα κ.λπ). Παραγωγή και χρήση ήχων από το σώμα του.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά διερευνούν ηχητικά το περιβάλλον τους (π.χ. της τάξης με μπαγκέτες ή ξυλάκια). Επιλέγουν δυο ή τρεις ήχους από αυτούς που ανακάλυψαν και τους παρουσιάζουν στους συμμαθητές τους. • Όμοια με πριν, διερευνώντας τώρα τους ήχους που παράγονται χτυπώντας διαφορετικά σημεία του σώματός τους. 	Παρακτέο υλικό Οδηγίες και συλλογή έργων body percussion και μουσική από καθημερινά υλικά
4	να κατασκευάζει απλά ηχογόνα αντικείμενα και να τα χρησιμοποιεί	Κατασκευή οργάνων μικρής κατασκευαστικής δυσκολίας	<ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά δημιουργούν απλά ηχογόνα αντικείμενα μέσα στην τάξη (π.χ. καστανιέτες από καρυδότσουφλα, βραχιολάκια με κουδούνια για τα χέρια ή τα πόδια). 	Οδηγίες κατασκευής αυτοσχέδιων μουσικών Οργάνων Μουσική Α΄ και Β΄ Δημοτικού – Βιβλίο Εκπαιδευτικού (σελ. 114) Πρόγραμμα Μελίνα
5	να γνωρίσει και να εξοικειωθεί με τα μουσικά όργανα της τάξης	Παρατήρηση των υλικών κατασκευής, των διαφορετικών ήχων που παράγονται, της μορφής, των τρόπων που μπορούν	<ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά διερευνούν το κάθε όργανο με στόχο να ανακαλύψουν και να παρουσιάσουν τους διαφορετικούς ήχους που μπορεί να παράγει. • Ένα παιδί με τα μάτια κλεισμένα προσπαθεί 	Επιπλέον δραστηριότητες <i>Πρόγραμμα Μελίνα</i>

		να παίζονται	<p>να αναγνωρίσει από τον ήχο τους ένα και στη συνέχεια δυο, τρία ή και τέσσερα όργανα παιγμένα διαδοχικά.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ένα παιδί με τα μάτια κλεισμένα προσπαθεί να αναγνωρίσει από τον ήχο τους δυο ή περισσότερα όργανα παιγμένα ταυτόχρονα. 	
6	να ανταποκρίνεται σε εκτελεστικές οδηγίες	Ξεκίνημα και σταμάτημα μαζί με την υπόλοιπη ομάδα, παίξιμο σιγά - δυνατά, χαμηλά - ψηλά, αργά - γρήγορα κ.λπ.	<ul style="list-style-type: none"> Ο εκπαιδευτικός κρατά ένα μαντήλι που το πετά ψηλά. Όσο το μαντήλι βρίσκεται στον αέρα τα παιδιά παίζουν τα όργανα που κρατούν. Όταν το μαντήλι πέσει στο πάτωμα ή το πιάσει ο εκπαιδευτικός στον αέρα, σταματούν. Η ομάδα επιλέγει έναν «θησαυρό» (π.χ. μια γόμα) και τον κρύβει μέσα στην τάξη. Στη συνέχεια καθοδηγεί τον κυνηγό του θησαυρού παίζοντας σιγά όταν εκείνος είναι μακριά και δυνατά όταν είναι κοντά. Ο εκπαιδευτικός επιλέγοντας συγκεκριμένα τραγούδια, καθοδηγεί τους μαθητές να ανταποκριθούν στο νοηματικό περιεχόμενο των στίχων, ακολουθώντας εκτελεστικές οδηγίες. 	<p>Επιπλέον δραστηριότητες <i>Πρόγραμμα Μελίνα</i></p> <p>Παρακτέο υλικό Συλλογή κατάλληλων κομματιών για εκτελεστική απόδοση.</p>
7	να χρησιμοποιεί τη φωνή του με διάφορους τρόπους	Ομιλία ή τραγούδι σιγά, φωναχτά, με αλλαγή ηχοχρώματος κ.ο.κ. κατά μόνας ή σε ομάδα.	<ul style="list-style-type: none"> Τα παιδιά μιμούνται φωνητικά ζώα, μηχανές, άνεμο κ.ο.κ. Αποδίδουν ήρωες του θεάτρου σκιών (π.χ. Καραγκιόζη και Χατζιαβάτη). 	<p>Μουσική Ε΄ Δημοτικού, σελ. 9</p> <p>Ηχογραφημένοι φυσικοί ήχοι <i>Πρόγραμμα Μελίνα</i></p>

			<ul style="list-style-type: none"> Αποδίδουν μιμητικά διάφορα είδη τραγουδιών π.χ. ρεμπέτικο, όπερα, παραδοσιακά κ.λπ. 	<p>Εμμέλεια – Το μουσικό χωριό</p> <p>Θέατρο Σκιών <i>Υπουργείο Πολιτισμού</i> Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς Μουσειοσκευή «Οι Μουσικές της Ελλάδας μέσα από το Θέατρο Σκιών»</p> <p>Παρακτέο υλικό Συλλογή κατάλληλων κομματιών με βάρος στην φωνητική απόδοση.</p>
8	να συσχετίζει τους ήχους με απλά σύμβολα	Δημιουργία αυθαίρετων γραφικών συμβόλων και αντιστοίχιση και καταγραφή των ήχων με αυτά.	<ul style="list-style-type: none"> Τα παιδιά αντιστοιχίζουν ήχους με δοσμένα σύμβολα Δημιουργούν νέα σύμβολα πάνω σε δοσμένους ήχους, τα καταγράφουν σε μορφή γραφικής παρτιτούρας και τα εκτελούν. 	
9	να κατανοεί την έννοια των ισόχρονων κτυπημάτων, να	Ακουστική αντίληψη μελωδικών και ρυθμικών μοτίβων.	<ul style="list-style-type: none"> Τα παιδιά ανταποκρίνονται κινητικά σε ισόχρονα χτυπήματα παιγμένα σε δυο ή τρεις διαφορετικές ταχύτητες και σε απλά ρυθμικά σχήματα (π.χ. γκαλόπ). 	<p>Παρακτέο υλικό Συλλογή με σύντομα μουσικά έργα ή αποσπάσματα που περιέχουν σαφή</p>

	αντιλαμβάνεται και να αναπαράγει μικρά ρυθμικά και μελωδικά σχήματα		<ul style="list-style-type: none"> • Ανταποκρίνονται κινητικά σε επαναλαμβανόμενο μοτίβο που περιέχεται σε συγκεκριμένο μουσικό έργο (π.χ. ο «κούκος» από το έργο «Το καρναβάλι των ζώων» του Camille Sains Saens). 	επαναλαμβανόμενα μελωδικά ή ρυθμικά μοτίβα
10	να αναγνωρίζει εμφανείς αλλαγές σε σύντομα μουσικά παραδείγματα	Παρατήρηση εμφανών αλλαγών (π.χ. έντασης, ηχοχρωμάτων, οργάνων, ρυθμών, μελωδίας κ.ο.κ.).	<ul style="list-style-type: none"> • Σε δοσμένο μουσικό παράδειγμα, όταν ακουστεί (π.χ. η αλλαγή θέματος), τα παιδιά αλλάζουν τύπο κίνησης, δηλαδή αν πριν περπατούσαν αργά και σκυφτά, τώρα περπατούν χοροπηδώντας. 	Παρακτέο υλικό Συλλογή με σύντομα μουσικά έργα ή αποσπάσματα κατάλληλα για ακουστική παρατήρηση
11	να συνδέει μουσικά ακούσματα με εξωμουσικά ερεθίσματα	Σύνδεση της μουσικής με συναισθήματα, εξιστορήσεις, πίνακες ζωγραφικής, φωτογραφίες κ.ο.κ.	<ul style="list-style-type: none"> • Χρησιμοποιώντας ένα αρχικό ερέθισμα (π.χ. έναν πίνακα ζωγραφικής) τα παιδιά δημιουργούν μια μικρή ιστορία, την οποία στη συνέχεια με την προσθήκη ήχων μετατρέπουν σε μουσικό έργο (ηχοϊστορία) 	
12	να διακρίνει βασικές διαφορές σε μουσικά είδη	Ακουστική παρατήρηση και διάκριση σε οργανικό - φωνητικό, ομαδικό – σολιστικό κ.ο.κ.	<ul style="list-style-type: none"> • Μετά από ακρόαση δυο διαφορετικών μουσικών παραδειγμάτων τα παιδιά καλούνται να διακρίνουν τις βασικές διαφορές τους (π.χ. να αποφασίσουν ποιο από τα δυο ήταν οργανικό και ποιο φωνητικό). • Τραγουδούν ένα αντιφωνικό τραγούδι, κατανοώντας το ρόλο του σολίστα και το ρόλο της χορωδίας. Εναλλάσσονται στο ρόλο του σολίστα. 	Παρακτέο υλικό Συλλογή με σύντομα μουσικά έργα ή αποσπάσματα κατάλληλα για ακουστική παρατήρηση και διάκριση βασικών διαφορών

13	να τραγουδά τραγούδια κατάλληλα για την ηλικία του	Εκτέλεση ποιοτικών τραγουδιών με σχετικά απλή μελωδική γραμμή και ρυθμό, κατανοητό ποιητικό κείμενο και ει δυνατόν με εναλλαγές τέτοιες που να επιτρέπουν παράλληλες κινητικές ή άλλες δραστηριότητες.	Τα παιδιά τραγουδούν το κάθε τραγούδι συνοδεύοντάς το με δραστηριότητες όπως: <ul style="list-style-type: none"> • Ρυθμική συνοδεία • Σύνδεση με τον εθνικό κύκλο (κάλαντα, εορτές κ.λπ.) όπου είναι εφικτό • Δημιουργία κινητικού σεναρίου • Εικαστική απόδοση των στίχων 	Μουσική Α΄ και Β΄ Δημοτικού – Βιβλίο Εκπαιδευτικού (σελ. 118-143) Μουσικό Ανθολόγιο Α΄ - Στ΄ Δημοτικού
----	--	--	--	---

Α/Α	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Στοχοθεσία)	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ (Εξειδίκευση στοχοθεσίας)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (Συνοπτικά με παραδείγματα)	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ (υπάρχον ή παρακτέο)
2.2.3.2. Επίπεδο 2 (Β΄ και Γ΄ Δημοτικού) Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί ...				
1	να κατανοεί τον τρόπο που παράγεται ένας ήχος	Εισαγωγή και ερμηνεία της έννοιας της ηχητικής ταλάντωσης.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές παράγουν ήχους είτε από μουσικά όργανα είτε μετατρέποντας τα αντικείμενα της τάξης σε ηχογόνες πηγές παρατηρώντας τον τρόπο που δονείται η κάθε ηχογόνα πηγή. 	
2	να παρατηρεί και καταγράφει τους ήχους του περιβάλλοντός του	Χρήση ηχογραφικών συσκευών και ηχογράφηση ήχων του περιβάλλοντός τους (φωνές, το κουδούνι του σχολείου κ.λ.π.).	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές δημιουργούν ένα ηχητικό σενάριο. Κάποια μέλη της ομάδας το εκτελούν ενώ κάποια άλλα το ηχογραφούν. 	Παρακτέο υλικό Συλλογή παραδειγμάτων «συγκεκριμένης μουσικής» (musique concrete) με εμφανή τα στοιχεία του ηχητικού σεναρίου.
3	να επιλέγει ή/και να δημιουργεί ήχους με αφορμή συγκεκριμένα ερεθίσματα και να τους οργανώνει σε σχέση με αυτά	Παραγωγή και οργάνωση ηχητικών (π.χ. ένα θόρυβο) και μουσικών (π.χ. μια σύντομη μελωδία) συμβάντων με στόχο τη	<ul style="list-style-type: none"> • Με αφορμή ένα παραμύθι οι μαθητές προσθέτουν ήχους από τη φωνή τους ή από τα όργανα της τάξης (αυτοσχέδια και μη) και δημιουργούν μια ηχοϊστορία. Οι ήχοι μπορούν να εκφράζουν ρεαλιστικά (π.χ. ο 	

		δημιουργία υποτυπωδών ή και πιο σύνθετων ηχητικών δομών – συνθέσεων.	καλπασμός του αλόγου) ή φανταστικά γεγονότα (π.χ. ανατολή του ήλιου). <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργούν ηχητικές δομές – συνθέσεις από κάποιο εικαστικό έργο. Τα χρώματα μπορούν να αντιστοιχιστούν με ηχοχρώματα, τα μεγέθη με διάρκειες κ.ο.κ. (π.χ. το έργο “Blue II” του Joan Miro.) 	
4	να καταγράφει τις ηχητικές δομές – συνθέσεις που έχει δημιουργήσει με απλά τυποποιημένα σύμβολα	Επιλογή / δημιουργία συμβόλων με σκοπό την απεικόνιση ήχων ή την ερμηνεία δοσμένων ηχητικών συμβόλων. Εισαγωγή στον μηχανισμό της γραφικής παρτιτούρας.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά αφού δημιουργήσουν τη μουσική τους σύνθεση επιλέγουν / κατασκευάζουν τα απαραίτητα σύμβολα για να την απεικονίσουν δημιουργώντας μια γραφική παρτιτούρα. • Αντίστροφα ο εκπαιδευτικός προτείνει μια δοσμένη γραφική παρτιτούρα που τα παιδιά καλούνται να ερμηνεύσουν αντιστοιχίζοντας στα σύμβολα όποιους ήχους κρίνουν καταλληλότερους. 	Παρακτέο υλικό Παραδείγματα μουσικών έργων με τις γραφικές παρτιτούρες τους
5	να διακρίνει την έννοια του ισόχρονου κτυπήματος από εκείνη του ρυθμού, να αντιλαμβάνεται και να αναπαράγει απλά, αλλά και πιο σύνθετα ρυθμικά και μελωδικά σχήματα και μικρές μουσικές φράσεις	Εκτέλεση συμμετρικών και ασύμμετρων μέτρων σε διαφορετικές ταχύτητες. Γνωριμία με κάποιους βασικούς ρυθμούς της ελληνικής και διεθνούς μουσικής	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός εκτελώντας ισόχρονα χτυπήματα και ρυθμικά σχήματα καλεί τα παιδιά να κινηθούν ανάλογα στο χώρο. • Ο εκπαιδευτικός αναπαριστά γραφικά στον πίνακα διάφορα ρυθμικά σχήματα. • Χρησιμοποιώντας το μουσικό παιχνίδι 	Παρακτέο υλικό Συλλογή με τραγούδια και μουσικά έργα κατάλληλα για εξοικείωση με τους ρυθμούς.

			<p>της ηχούς καλλιεργεί στα παιδιά την εκτέλεση σύνθετων ρυθμικών και μελωδικών σχημάτων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παίζει τραγούδια ή άλλου είδους μουσικά έργα με αναγνωρίσιμους ρυθμούς και καλεί τα παιδιά να τους αναγνωρίσουν και να ανταποκριθούν εκτελεστικά ή κινητικά. 	
6	να γνωρίζει τις ιδιότητες του ήχου (ύψος, διάρκεια, ένταση, ηχόχρωμα)	Καλλιέργεια της ικανότητας απομόνωσης και αντίληψης, για κάθε ήχο, της κάθε μιας ιδιότητας ξεχωριστά (π.χ. ήχος μακρύς – σύντομος, ψηλός – χαμηλός κ.λπ.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός παίζει διάφορους ήχους και καλεί τα παιδιά να προσδιορίσουν για τον κάθε ένα τις τέσσερις ιδιότητες του ξεχωριστά (π.χ. ήχος ψηλός, μακρύς, σιγανός με φωτεινό ηχόχρωμα ή ήχος χαμηλός, σύντομος, δυνατός με σκοτεινό ηχόχρωμα κ.ο.κ.) 	<p>Ηχογραφημένοι φυσικοί ήχοι <i>Πρόγραμμα Μελίνα</i></p> <p><i>Εμμέλεια – Το μουσικό χωριό</i></p> <p>Παρακτέο υλικό Συμπληρωματικοί ήχοι (π.χ. ηλεκτρονικοί)</p>
7	να αυτοσχεδιάζει πάνω σε απλά ρυθμικά και μελωδικά μοτίβα	Χρήση των βασικών αρχών του ίδιου, του διαφορετικού και του παρόμοιου (παραλλαγής).	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός προτείνει ένα απλό ρυθμικό μοτίβο καλώντας το μαθητή να το επαναλάβει αυτούσιο, μετά να το παραλλάξει ελαφρώς και τέλος να απαντήσει με ένα μοτίβο εντελώς διαφορετικό. • Ένας μαθητής ή μια ομάδα μαθητών παίζει ένα ρυθμικό σχήμα ενώ οι υπόλοιποι μαθητές αυτοσχεδιάζουν διαδοχικά. 	<p>Παρακτέο υλικό Αυτοσχεδιαζόμενη μουσική από διαφορετικούς μουσικούς πολιτισμούς.</p>

8	να κατανοεί τη βασική δομή σύντομων μουσικών παραδειγμάτων	Ενεργητική ακρόαση με χρήση διαφόρων εργαλείων.	<ul style="list-style-type: none"> • Μετά την προσεκτική ακρόαση ενός σύντομου μουσικού παραδείγματος και αφού εντοπιστούν όλα τα χαρακτηριστικά σημεία όπου το κομμάτι έχει έντονες αλλαγές, ο εκπαιδευτικός οδηγεί τα παιδιά να κατασκευάσουν μια ιστορία που η δομή της ανταποκρίνεται σε εκείνη του κομματιού. Η ιστορία, μόλις ολοκληρωθεί, μπορεί να αναπαρασταθεί από τα παιδιά με παράλληλη ακρόαση της μουσικής. • Εναλλακτικά τα παιδιά μπορούν να προτείνουν διαφορετικούς τύπους κινήσεων για κάθε μέρος του μουσικού κομματιού. • Επιλέγοντας την εικαστική έκφραση, να ζωγραφίσουν μια διαφορετική εικόνα για κάθε μέρος. 	<p>Παρακτέο υλικό Μια συλλογή με σύντομα μουσικά έργα ή αποσπάσματα κατάλληλα για ακουστική παρατήρηση και ενεργητική ακρόαση</p>
9	να τραγουδά τραγούδια με περισσότερη ακρίβεια τόσο στο ρυθμό όσο και στο τονικό ύψος	Ποιοτική εκτέλεση τραγουδιών από την ελληνική και διεθνή μουσική παράδοση.	<ul style="list-style-type: none"> • Τραγουδούν με αντιφωνία δηλαδή ένα παιδί η ο εκπαιδευτικός λέει μια στροφή και την επαναλαμβάνει όλη η τάξη. • Όταν ολοκληρώνεται η διδασκαλία ενός τραγουδιού μπορεί να ακολουθείται από κινητικές δραστηριότητες όπως μια απλή χορογραφία ή μια απλή 	<p>Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού</p> <p>Μουσική Α΄ και Β΄ Δημοτικού – Βιβλίο Εκπαιδευτικού (σελ. 118-143)</p> <p>Παρακτέο υλικό</p>

			ενορχήστρωση.	Συμπληρωματικά κομμάτια με αντιφωνίες κ.ο.κ.
10	να κατασκευάζει αυτοσχέδια μουσικά όργανα και να τα χρησιμοποιεί	Κατασκευή οργάνων μέτριας κατασκευαστικής δυσκολίας	<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές δημιουργούν αυτοσχέδια μουσικά όργανα μέσα στην τάξη (π.χ. ντέφι, σείστρα, μαράκες). Παρατηρούν την επίδραση στο ηχητικό αποτέλεσμα χρησιμοποιώντας διαφορετικά υλικά στο κάθε ένα από αυτά. 	<p><i>Μουσική Α΄ και Β΄ Δημοτικού – Βιβλίο Εκπαιδευτικού</i></p> <p><i>Μουσική Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού σελ. 56-57.</i></p> <p><i>Πρόγραμμα Μελίνα</i></p> <p>Παρακτέο υλικό Συμπληρωματικές οδηγίες κατασκευής αυτοσχέδιων μουσικών οργάνων</p>
11	να ταυτοποιεί τα διάφορα μουσικά ρεύματα και είδη	Καλλιέργεια της ικανότητας να διακρίνει τις διαφορές των ρευμάτων (π.χ. το ροκ από το χιπ-χοπ, την ποπ από την τζαζ, τη δυτική λόγια μουσική από την παραδοσιακή κ.ο.κ.)	<ul style="list-style-type: none"> Ο εκπαιδευτικός παραθέτει δυο μουσικά παραδείγματα (π.χ. ροκ και χιπ-χοπ) και καλεί τα παιδιά να αναγνωρίσουν το κάθε μουσικό ρεύμα και να τα συγκρίνουν εντοπίζοντας βασικές διαφορές. 	<p>Μουσικό Ανθολόγιο Α΄-Στ΄ Δημοτικού</p> <p>Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α΄ Β΄ Γ΄ Γυμνασίου</p> <p>Μουσική Α΄-Β΄ Δημοτικού</p> <p>Ηχητικά Παραδείγματα</p> <p>Μουσική Γ΄-Δ΄ Δημοτικού</p> <p>Ηχητικά Παραδείγματα</p>

				Παρακτέο υλικό Μια συλλογή με σύντομα μουσικά έργα ή αποσπάσματα κατάλληλα επιλεγμένα για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα ενεργητικής ακρόασης.
12	να αναγνωρίζει οπτικά και ακουστικά κάποια από τα βασικά μουσικά όργανα των διάφορων μουσικών πολιτισμών	Εισαγωγή στην κατηγοριοποίηση των οργάνων (χορδόφωνα, αερόφωνα, μεμβρανόφωνα, ιδιόφωνα και ηλεκτρόφωνα.) Γνωριμία με όργανα της δυτικής λόγιας μουσικής, της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής κ.ο.κ.	<ul style="list-style-type: none"> Ο εκπαιδευτικός, αφού επιλέξει ποιόν μουσικό πολιτισμό θέλει να διδάξει, κάνει τη διάκριση των οργάνων σε κατηγορίες και επιλέγει ένα - δυο από κάθε μια. Εξασκεί τα παιδιά να αναγνωρίζουν τα όργανα χρησιμοποιώντας ευκρινείς φωτογραφίες και μουσικά παραδείγματα όπου τα συγκεκριμένα όργανα ακούγονται σόλο αλλά και ανάμεσα σε άλλα. 	Μουσική Γ' & Δ' Δημοτικού σελ. 9-10 και 60-61, 74-76. Παρακτέο υλικό Συλλογή με σύντομα μουσικά έργα ή αποσπάσματα όπου να είναι εμφανής ο ήχος του καθενός οργάνου.
13	να ανταποκρίνεται σε εκτελεστικές οδηγίες μέτριας δυσκολίας	Εξοικείωση με έννοιες όπως αύξηση-μείωση της έντασης του ήχου και της ταχύτητας, τονικά γλιστρήματα της φωνής κ.λπ.	<ul style="list-style-type: none"> Ο εκπαιδευτικός λειτουργώντας ως μαέστρος εξασκεί τα παιδιά στην περαιτέρω καλλιέργεια των εκτελεστικών δεξιοτήτων τους επιμένοντας στην μεγαλύτερη ακρίβεια εκτέλεσης των νέων 	Επιπλέον δραστηριότητες <i>Πρόγραμμα Μελίνα</i>

			παραμέτρων.	
14	να παρουσιάζει τη δουλειά του σε ακροατήριο	Κατανόηση της έννοιας της προετοιμασίας (πρόβας) πριν την παρουσίαση και της μουσικής παράστασης.	<ul style="list-style-type: none"> Ο εκπαιδευτικός, κάθε φορά που ολοκληρώνεται μια ενότητα, αφού κάνει την απαραίτητη μικρή προετοιμασία (πρόβα), επιδιώκει τα παιδιά να έχουν την ευκαιρία να την παρουσιάσουν σε ακροατήριο (άλλες τάξεις του σχολείου, γονείς κ.λπ). 	

Α/Α	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Στοχοθεσία)	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ (Εξειδίκευση στοχοθεσίας)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (Συνοπτικά με παραδείγματα)	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ (υπάρχον ή παρακτέο)
2.2.3.3. Επίπεδο 3 (Δ', Ε', ΣΤ' Δημοτικού) Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί ...				
1	να παρακολουθεί μια απλή μουσική παρτιτούρα	<p>Γνωριμία με τα φθογγόσημα και τις βασικές αρχές της ευρωπαϊκής σημειογραφίας.</p> <p>Γνωριμία με τους βασικούς φθόγγους και τις βασικές αρχές της Βυζαντινής Παρασημαντικής</p> <p>Γνωριμία με τη συστηματική γραφική παρτιτούρα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές συνδέουν τις διάρκειες των φθόγγων με τα κλάσματα (π.χ. ήμισυ με 1/2 κ.ο.κ.) και τις χρησιμοποιούν για να δημιουργήσουν ρυθμικές φράσεις. • Με η βοήθεια του εκπαιδευτικού παρακολουθούν την παρτιτούρα ενός τραγουδιού που έχουν μάθει ήδη με το αυτί. 	<p>Μουσική Ε' Δημοτικού, κεφ. 5, 14</p> <p>Μουσική ΣΤ' Δημοτικού, κεφ. 7</p> <p>Μουσικό Ανθολόγιο Α' - Στ' Δημοτικού</p> <p>Παρακτέο υλικό</p> <p>Συλλογή κομματιών με απλή ευρωπαϊκή και βυζαντινή σημειογραφία.</p> <p>Ηλεκτρονικές παρτιτούρες, με κινούμενο σηματοδότη που παρακολουθεί αυτόματα την εξέλιξη της μουσικής.</p> <p>Συλλογή με συστηματικές παρτιτούρες γραφικής σημειογραφίας.</p>

2	να τραγουδά (σολιστικά και ομαδικά) αναπτύσσοντας φωνητικές και εκφραστικές τεχνικές, μονόφωνα ή δίφωνα τραγούδια	Γνωριμία με τη μουσική εκφραστικότητα (δυναμικές, <i>leggato-staccato</i> , επιτάχυνση-επιβράδυνση, φραζάρισμα). Εξοικείωση με τη διφωνία (ισοκράτης, πρίμο-σεκόντο). Εκτέλεση solo-tutti.	<ul style="list-style-type: none"> • Σε μια καταγραφή ενός τραγουδιού (κείμενο ή παρτιτούρα), οι μαθητές με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού σημειώνουν τις μουσικές φράσεις που αναγνωρίζουν, ορίζουν τα σημεία αναπνοής και προτείνουν εκφραστικές αποδόσεις των φράσεων. 	Μουσική Ε΄ Δημοτικού, κεφ. 13 και σελ. 55-65. Μουσικό Ανθολόγιο Α΄ - Στ΄ Δημοτικού Μουσική Ε΄ Δημοτικού, Βιβλίο Δασκάλου σελ. 62-91. Μουσική Στ΄ Δημοτικού, Ηχητικά παραδείγματα Παρακτέο υλικό Συλλογή κομματιών με απλές διφωνίες από όλο τον κόσμο.
3	να παίζει με απλά όργανα, μόνος του ή σε ομάδα, με το αυτί ή με παρτιτούρα, χρησιμοποιώντας εκφραστικές τεχνικές	Εξοικείωση με την έννοια των ρόλων σε ένα μουσικό σύνολο. Εκτελεστική εκφραστικότητα (δυναμικές, <i>leggato-staccato</i> , επιτάχυνση-επιβράδυνση, φραζάρισμα). Εκτέλεση solo-tutti.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές ακούν μια εκτέλεση ενός απλού κομματιού και προσπαθούν να το συνοδεύσουν με τα διαθέσιμα όργανα στην τάξη, μοιράζοντας ρόλους και ορίζοντας τις εκφραστικές παραμέτρους που κρίνουν σκόπιμο να προσθέσουν. 	Παρακτέο υλικό Συλλογή κομματιών με κατάλληλα μουσικά παραδείγματα από διαφορετικά στυλ και είδη.
4	να εκτελεί βασικούς ρυθμούς από την παραδοσιακή και δημοφιλή μουσική	Γνωριμία με διαδεδομένους ρυθμούς.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές ταξινομούν τραγούδια σύμφωνα με τους ρυθμούς τους και τα χρησιμοποιούν ως εργαλεία απομνημόνευσης του εκάστοτε ρυθμού. • Συνοδεύουν ρυθμικά τα 	Μουσική Ε΄ Δημοτικού, κεφ. 19 Μουσικό Ανθολόγιο Α΄ - Στ΄ Δημοτικού Παρακτέο υλικό Συλλογή κομματιών πάνω σε

			τραγούδια που ταξινόμησαν, με τα διαθέσιμα όργανα ή με το σώμα τους.	βασικούς ρυθμούς
5	να αυτοσχεδιάζει μουσικά πάνω σε κάποιο προαποφασισμένο πλαίσιο ή ιδέα (concept)	Έννοια του οργανωμένου αυτοσχεδιασμού	<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές αποφασίζουν μια κεντρική ιδέα θέτοντας μουσικούς περιορισμούς, και δημιουργούν μικρές μουσικές φράσεις. Ακολούθως με συνεννόηση φτιάχνουν ένα μικρό μουσικό "σενάριο" και αυτοσχεδιάζουν πάνω σε αυτό. 	Παρακτέο υλικό Συλλογή κομματιών με αυτοσχεδιαζόμενη μουσική.
6	να προετοιμάζει και εκτελεί μικρές μουσικο-θεατρικές παραστάσεις	Έννοια του μουσικού θεάτρου. Έννοια της πολύτεχνης έκφρασης.	<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές επιλέγουν ή γράφουν μια ιστορία. Την διαμορφώνουν σε σενάριο. Επιλέγουν ή δημιουργούν μουσικές. Φτιάχνουν σκηνικά και κοστούμια με απλά υλικά. Κάνουν τις απαραίτητες πρόβες και παρουσιάζουν την παράστασή τους. 	Παρακτέο υλικό Βίντεο με δείγματα από διαφορετικές μορφές μουσικού θεάτρου.
7	να ηχογραφεί ήχους, να τους επεξεργάζεται και να φτιάχνει ηχητικές ιστορίες	Ηχητικό περιβάλλον. Καταγραφή και επεξεργασία ήχου. Παράμετροι του ήχου. Μουσική τεχνολογία και ηλεκτροακουστική μουσική.	<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές φτιάχνουν ένα ηχητικό σενάριο, ηχογραφούν τους ήχους σύμφωνα με αυτό, και τους συνδέουν μεταξύ τους με τη βοήθεια Η/Υ. Ηχογραφούν ήχους στον Η/Υ, παρατηρούν την κυματομορφή 	Μουσική Ε' Δημοτικού, κεφ. 17 Μουσική ΣΤ' Δημοτικού, κεφ. 2, 24 Παρακτέο υλικό Συλλογή έργων ηλεκτροακουστικής μουσικής με φυσικούς ήχους.

			<p>τους και τους επεξεργάζονται δημιουργώντας ποικίλα αποτελέσματα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επισκέπτονται ένα στούντιο ηχογράφησης, ηχογραφούν αν είναι δυνατό ένα σύντομο έργο, συζητούν με τους ηχολήπτες. 	
8	να αναγνωρίζει βασικές μουσικές δομές κομματιών	Έννοια της μουσικής δόμησης Απλές μουσικές μορφές	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές ακούν επιλεγμένα μουσικά έργα και προσπαθούν να αναγνωρίσουν ίδια, παρόμοια ή διαφορετικά μέρη και καταγράφουν την διαδοχή τους. 	Μουσική Ε' Δημοτικού, κεφ. 18 Παρακτέο υλικό Συλλογή έργων με εύκολα αναγνωρίσιμες δομές
9	να αναγνωρίζει και διακρίνει βασικά μουσικά είδη έργων	Γνωριμία με τα βασικά μουσικά είδη κομματιών σε όλα τα είδη μουσικής.	<ul style="list-style-type: none"> • Ακρόαση έργων και ταξινόμηση ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε έργου. 	Παρακτέο υλικό Συλλογή κατάλληλων δειγματικών έργων.
10	να γνωρίζει την μουσική παράδοση της περιοχής του και της πατρίδας του	Εξοικείωση με τις ντόπιες μουσικές. Εξοικείωση με τον μουσικό πολιτισμό της Ελλάδας ανά περιοχή.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές συλλέγουν τις μουσικές της περιοχής τους ή ιδιαίτερης πατρίδας τους ρωτώντας και ηχογραφώντας γηραιότερους, ερευνώντας στο διαδίκτυο ή σε βιβλιοθήκες και αρχεία. • Με στόχο τη δημιουργία μιας «μουσικής γεωγραφίας» στην τάξη συλλέγουν 	Μουσική ΣΤ' Δημοτικού, κεφ. 9-11 Παρακτέο υλικό Μουσική γεωγραφία ανά περιοχή

			<p>χαρακτηριστικές μουσικές από κάθε περιοχή τις μελετούν και τις συγκρίνουν.</p>	
11	<p>να αντιλαμβάνεται τους διάφορους μουσικούς πολιτισμούς</p>	<p>Εξοικείωση με την έννοια «μουσικός πολιτισμός» και τις ιδιαιτερότητες των διαφορετικών μουσικών παραδόσεων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές ακούν μουσικά κομμάτια με κοινό θεματικό άξονα (π.χ νανουρίσματα) προερχόμενο από διαφορετικούς μουσικούς πολιτισμούς και παραδόσεις και παρατηρούν τις διαφορές. • Σε συνδυασμό με το μάθημα της Γεωγραφίας συνδέουν τα διάφορα μουσικά ακούσματα με τις περιοχές του πλανήτη. 	<p><i>Μουσική Ε΄ Δημοτικού, κεφ. 23</i> <i>Μουσική ΣΤ΄ Δημοτικού, κεφ. 12</i></p> <p><i>Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ</i> <i>"Μουσικές για τη βροχή"</i> <i>"Μουσικές για τον ήλιο"</i></p> <p>Μουσικά Ανθολόγια Δημοτικού - Γυμνασίου.</p> <p>Παρακτέο υλικό Συλλογή ενδεικτικών παραδειγμάτων από τον παγκόσμιο μουσικό πολιτισμό.</p>
12	<p>να αναγνωρίζει και να διακρίνει διαφορετικά στυλ, τεχνοτροπίες και ρεύματα</p>	<p>Γνωριμία με τις διάφορες διεθνοποιημένες δημοφιλείς μουσικές (π.χ. Rock, Jazz, Hip-hop, latin, pop).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές ακούν μια σειρά από μουσικά παραδείγματα προερχόμενα από διαφορετικά μουσικά στυλ, τεχνοτροπίες και ρεύματα, τα παρατηρούν και τα κατατάσσουν. Κατανοούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε ενός συγκρίνοντάς τα μεταξύ τους. 	<p>Μουσική Γ΄ Γυμνασίου κεφ. 3</p> <p>Μουσικά Ανθολόγια Δημοτικού - Γυμνασίου.</p>

13	να δημιουργεί μικρά ρυθμικά και μελωδικά σχήματα και να τα δομεί σε σύντομες μουσικές συνθέσεις	Μουσική δημιουργία	<ul style="list-style-type: none"> Με κάποια αφόρμηση (π.χ. φωτογραφίες, εικαστικά δημιουργήματα, ποιήματα, ιστορίες) οι μαθητές δημιουργούν μικρές συνθέσεις που σχετίζονται με αυτά. 	
14	να σημειώνει τις μουσικές του συνθέσεις σε παρτιτούρα	Μουσική καταγραφή	<ul style="list-style-type: none"> Από τα συστήματα μουσικής σημειογραφίας που έχει μάθει επιλέγει αυτό που τον βολεύει και σημειώνει τις μουσικές του φράσεις. 	
15	να προσαρμόζει ρυθμούς και μελωδίες σε ποιητικά κείμενα	Μελοποίηση ποιημάτων	<ul style="list-style-type: none"> Επιλέγουν ένα ρυθμό που ταιριάζει στο ποιητικό μέτρο του ποιήματος, δημιουργούν μελωδικές φράσεις πάνω στο ρυθμό και τους στίχους. Δομούν τις στροφές με διαφορετικές μελωδικές φράσεις. 	
16	να αναγνωρίζει, αναλύει και αξιολογεί διαφορετικές εκτελέσεις	Αισθητική προσέγγιση εκτέλεσης μουσικού έργου. Έννοια της διασκευής, μεταγραφής και επανεκτέλεσης.	<ul style="list-style-type: none"> Αναζητούν και ακούν διαφορετικές εκτελέσεις του ίδιου μουσικού έργου και εντοπίζουν αν πρόκειται για επανεκτέλεση ή διασκευή είτε εντοπίζουν τη διαφορετική ερμηνεία αξιολογώντας την. 	Παρακτέο υλικό Ενδεικτική συλλογή διασκευών, μεταγραφών και επανεκτελέσεων.

17	να χρησιμοποιεί, συνδέει και προσαρμόζει υπάρχουσες μουσικές σε κάποιο εξωμουσικό υλικό	Έννοια της «Μουσικής Επιμέλειας»	<ul style="list-style-type: none"> Σε μια θεατρική παράσταση η σε μια σύντομη ταινία, μια ομάδα μαθητών αναλαμβάνει να βρει κατάλληλες μουσικές που με τη βοήθεια Η/Υ τις μοντάρει ως μουσική συνοδεία. 	Μουσική ΣΤ' Δημοτικού, σελ. 37
18	να καθοδηγεί μουσικά μια ομάδα εκτελεστών δίνοντας βαρύτητα στα ερμηνευτικά στοιχεία	Έννοια της μουσικής διεύθυνσης	<ul style="list-style-type: none"> Μετά το πέρας μιας δημιουργικής ή εκτελεστικής δραστηριότητας, ένας μαθητής αναλαμβάνει να μελετήσει και να διευθύνει το τελικό αποτέλεσμα προσέχοντας ιδιαίτερα τις ερμηνευτικές παραμέτρους. 	Παρακτέο Υλικό Συλλογή με παραδείγματα βίντεο διαφορετικού τύπου διεύθυνση
19	να γνωρίζει τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται στα διάφορα είδη και στυλ	Γνωριμία με τα μουσικά όργανα Κατηγοριοποίηση των μουσικών οργάνων	<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές προσκαλούν ένα εκτελεστή μουσικού οργάνου (επαγγελματία ή ερασιτέχνη) που τους δείχνει το όργανό του και πως παίζεται. Ακολουθώς επιχειρούν και αυτοί να το δοκιμάσουν. Οι μαθητές κατασκευάζουν απλές μορφές μουσικών οργάνων και παίζουν με αυτά 	Μουσική Ε' Δημοτικού, κεφ. 24 Μουσική ΣΤ' Δημοτικού, κεφ. 4 Παρακτέο υλικό Αφίσες με μουσικά όργανα, βίντεο και ηχογραφήσεις με μουσικά όργανα.
20	να κατανοεί την έννοια του μουσικού συνόλου και να γνωρίζει βασικές τυποποιημένες μορφές μουσικών συνόλων	Εξοικείωση με τα διάφορα μουσικά σύνολα, (π.χ. ορχήστρες, χορωδίες, κομπανίες, ζυγιές, λαϊκές ορχήστρες κ.ο.κ.).	<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές δημιουργούν μικρά αυτοσχέδια μουσικά σύνολα με τα διαθέσιμα μουσικά όργανα 	Μουσική Ε' Δημοτικού, κεφ. 10 Μουσική ΣΤ' Δημοτικού, κεφ. 5, 11

			<p>και τις φωνές τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές επισκέπτονται ένα μουσικό σύνολο της περιοχής τους (φilarμονική, ορχήστρα, παραδοσιακό ή λαϊκό σύνολο) και συνομιλούν με τους μουσικούς. 	<p>Παρακτέο υλικό Βίντεο με διάφορα μουσικά σύνολα</p>
21	να είναι εξοικειωμένος στην αναζήτηση μουσικής και πληροφοριών από το διαδίκτυο	Έρευνα πηγών και υλικού	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός ορίζει ένα θέμα σχετικό με τη μουσική και αναθέτει στους μαθητές ή σε ομάδα μαθητών τη σχετική έρευνα στο διαδίκτυο. 	<p>Παρακτέο υλικό Κατάλογος διευθύνσεων διαδικτυακών μουσικών πηγών.</p>

Α/Α	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Στοχοθεσία)	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ (Εξειδίκευση στοχοθεσίας)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (Συνοπτικά με παραδείγματα)	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ (υπάρχον ή παρακτέο)
3.1.3.1. Επίπεδο 4.Ι (Γυμνάσιο) Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί ...				
1	να ερευνά με συστηματικό τρόπο τα διεθνοποιημένα μουσικά ρεύματα	Για κάποιο συγκεκριμένο μουσικό ρεύμα να ερευνά τους άξονες που το καθορίζουν, όπως: τον τρόπο που δημιουργήθηκε, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, τα μουσικά όργανα που το χαρακτηρίζουν, τις διαφορετικές τάσεις που δημιουργήθηκαν στους κόλπους του, τους κυριότερους εκπρόσωπους του κ.ο.κ	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές κατά ομάδες επιλέγουν ένα συγκεκριμένο στυλ και το ερευνούν συλλέγοντας φωτογραφίες, κείμενα, συνεντεύξεις, video και αντιπροσωπευτικά μουσικά κομμάτια. Παρουσιάζουν στην τάξη το αποτέλεσμα της έρευνάς τους συνθέτοντας το προφίλ του μουσικού ρεύματος που επέλεξαν. • Ο εκπαιδευτικός, με εργαλείο την ενεργητική ακρόαση, παρουσιάζει στα παιδιά τη δομή και το χαρακτήρα αντιπροσωπευτικών κομματιών από το συγκεκριμένο στυλ. 	<p>Μουσική Γ' Γυμνασίου κεφ. 1</p> <p>Παρακτέο υλικό Συλλογή αντιπροσωπευτικών κομματιών από γνωστά διεθνοποιημένα μουσικά ρεύματα επιλεγμένα έτσι ώστε να είναι κατάλληλα για την εξοικείωση με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.</p>

2	να κατανοεί την έννοια του μουσικού συστήματος	Εξοικείωση με τις έννοιες της τροπικότητας, της τονικότητας, ατονικότητας, της κλίμακας, του τρόπου, του ύφους κ.ο.κ.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές ακούν τροπικά έργα και προσπαθούν να ανακαλύψουν και να παρακολουθήσουν τον τρόπο στον οποίο βρίσκονται. • Οι μαθητές ακούν έργα από διαφορετικά συστήματα και προσπαθούν να εντοπίσουν τις διαφορές τους. • Οι μαθητές αυτοσχεδιάζουν πάνω σε συγκεκριμένους τρόπους και κλίμακες. 	<p>Συνοδευτικό ηχητικό υλικό Βιβλίου Μουσικής Β΄ Γυμνασίου</p> <p>Παρακτέο υλικό Συλλογή από έργα (ηχογραφήση και διαδραστική παρτιτούρα) προερχόμενα από διάφορα μουσικά συστήματα.</p>
3	να γνωρίζει την ιστορική διαδρομή του ελληνικού μουσικού πολιτισμού	Γνωριμία με τον: αρχαίο βυζαντινό – εκκλησιαστικό, παραδοσιακό, νεότερο λόγιο και δημοφιλή μουσικό πολιτισμό. Ομοιότητες και διαφορές των μουσικών παραδόσεων.	<ul style="list-style-type: none"> • Ακούν και παρατηρούν έργα από όλες τις ιστορικές περιόδους του ελληνικού μουσικού πολιτισμού. • Κατασκευάζουν μουσικά όργανα που έχουν σχέση με τις περιόδους του ελληνικού μουσικού πολιτισμού όπως σείστρα, κρόταλα, ρέντελες, μασιές, τουμπελέκια, μονόχορδα (Πυθαγόρας), άρπα (τρίγωνον) κ.ο.κ. • Με βάση ένα ρυθμό και έναν τρόπο από την ιστορία της Ελληνικής μουσικής, 	<p>Μουσική Β Γυμνασίου κεφ. 6 Μουσική Γ΄ Γυμνασίου κεφ. 1</p> <p>Πρόγραμμα Μελίνα Κατασκευές απλών μουσικών οργάνων</p> <p>Ελληνική Μουσική Πύλη</p> <p>Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη Λίλιαν Βουδούρη</p> <p>Παρακτέο υλικό Χαρακτηριστικά μουσικά παραδείγματα από όλες τις</p>

			<p>δημιουργούν σύντομους δομημένους αυτοσχεδιασμούς</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εντοπίζουν το συσχετισμό της μουσικής με την κοινωνία της εποχής. • Ακούν και εξοικειώνονται με τους διάφορους ρυθμούς, τους παίζουν και τους σημειώνουν. • Εντοπίζουν τις τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε τοπικής μουσικής. 	περιόδους της ελληνικής μουσικής.
4	να δημιουργεί ή/και να επιμελείται μουσική για παραστατικές τέχνες	Μουσική δημιουργία ή/και επιμέλεια για θεατρικές παραστάσεις, ταινίες, παραστάσεις χορού κ.λπ.	Οι μαθητές δημιουργούν μουσική ή επιμελούνται μουσικά, σχολικές θεατρικές παραστάσεις, ταινίες (προϊόν μοντάζ ή κάποια ταινία που δημιουργήθηκε από τους συμμαθητές τους), παραστάσεις χορού κ.ά.	Παρακτέο υλικό Συλλογή μουσικής τραγουδιών και βίντεο από θεατρικές και χορευτικές παραστάσεις, κινηματογραφικές ταινίες κ.λπ.
5	να αναγνωρίζει και να είναι εξοικειωμένος με τις ιστορικές περιόδους της δυτικής μουσικής.	Γνωριμία με τις περιόδους: Μεσαίωνας, Αναγέννηση, Μπαρόκ, Κλασικισμός, Ρομαντισμός, 20ος αιώνας	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός μέσω της ενεργητικής ακρόασης εξοικειώνει τους μαθητές με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε ιστορικής περιόδου της δυτικής μουσικής. • Οι μαθητές ακούν παραδείγματα από όλες τις περιόδους και αναγνωρίζουν 	Μουσική Β Γυμνασίου κεφ. 5 Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α' Β' Γ' Γυμνασίου Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη Λίλιαν Βουδούρη Παρακτέο υλικό Επιλεγμένα κομμάτια από όλες

			την περίοδο στην οποία συντέθηκαν.	τις ιστορικές περιόδους της δυτικής μουσικής κατάλληλα για ακουστική παρατήρηση.
6	να αναγνωρίζει τη δομή σε γνωστές μουσικές φόρμες	Σονάτα, συμφωνία, σουίτα τραγούδι, μπαλάντα κ.λπ.,	<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές ακούν μια τυποποιημένη μουσική φόρμα (π.χ. μια σονάτα) και, αφού αναγνωρίσουν τα μέρη της, προσπαθούν με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού να ακούσουν και να διακρίνουν τα βασικά της δομικά υλικά π.χ τα θέματα. 	Μουσική Γ' & Δ' Δημοτικού σελ. 66-69 Παρακτέο υλικό Διαδραστικές παρτιτούρες στις οποίες με φωτεινή σήμανση θα μπορεί κανείς να παρακολουθήσει την εξέλιξη της δομής (τα διαφορετικά θέματα, την έκθεση, την ανάπτυξη κ.ο.κ.)
7	να τραγουδά τραγούδια με έμφαση στα δημοφιλή διεθνοποιημένα μουσικά ρεύματα και στους διαφορετικούς μουσικούς πολιτισμούς	Τραγούδια μονόφωνα δίφωνα και τρίφωνα, μέτριας ή και αυξημένης εκτελεστικής δυσκολίας	<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού επιλέγουν και εκτελούν μονόφωνα, δίφωνα και τρίφωνα τραγούδια από διαφορετικούς μουσικούς πολιτισμούς (π.χ. ισοκράτημα, πρίμο σεκόντο), δίνοντας έμφαση στη σωστή απόδοση της γλώσσας και συγκρίνοντας το πως λειτουργεί ο ίδιος τύπος διφωνίας στο κάθε ένα από αυτά. 	Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α' Β' Γ' Γυμνασίου Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη Λίλιαν Βουδούρη Μουσική Πύλη Παρακτέο υλικό Συμπληρωματική συλλογή τραγουδιών με έμφαση στα τραγούδια από όλο τον κόσμο και στα δημοφιλή διεθνοποιημένα μουσικά ρεύματα

8	να χειρίζεται στοιχειωδώς προγράμματα επεξεργασίας ήχου στον Η/Υ	Κόψιμο και μετάθεση αποσπάσματος (μοντάζ), fade in, fade out κ.λπ.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές αναλαμβάνουν να μοντάρουν στον Η/Υ την ηχογράφιση μιας μουσικής παράστασης που δόθηκε στο σχολείο χρησιμοποιώντας κάποιο πρόγραμμα επεξεργασίας ήχου. • Δημιουργούν μια μικρή ηχητική σύνθεση. 	Παρακτέο υλικό Σχολιασμένος κατάλογος δωρεάν λογισμικού επεξεργασίας ήχου.
9	να συσχετίζει μουσική και λόγο δημιουργικά	Μελοποίηση λόγου, προσαρμογή λόγου σε προϋπάρχουσα μελωδία	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές μελοποιούν ποιήματα για τις ανάγκες κάποιας παράστασης χρησιμοποιώντας και δομικά στοιχεία. • Οι μαθητές επιλέγουν ένα ρυθμικό σχήμα, δημιουργούν δικά τους λόγια πάνω σ' αυτό και επιλέγουν μελωδίες που αποδίδουν το κείμενο. 	
10	να γνωρίζει τη φυσιολογία του ήχου	Γνωριμία με τις βασικές παραμέτρους του ήχου όπως ταλάντωση, κυματομορφή, φάσμα-χροιά, συχνότητα-ύψος, ταχύτητα, περίοδος, μήκος και πλάτος κύματος, μετάδοση του ήχου	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές ακούν ήχους και μουσικά έργα μέσα από κάποιο πρόγραμμα επεξεργασίας ήχου (π.χ. Audacity) παρατηρώντας την κυματομορφή, το πλάτος, το φάσμα κ.ο.κ.. • Στο ίδιο πρόγραμμα οι μαθητές επεξεργάζονται κάποιον ήχο 	Εμμέλεια – Το μουσικό χωριό Παρακτέο υλικό Διαδραστική εφαρμογή για πειραματισμό και κατανόηση των παραμέτρων του ήχου.

			αλλάζοντάς του παραμέτρους π.χ. επεμβαίνοντας στη συχνότητα, και παρατηρούν το αποτέλεσμα.	
11	να γνωρίζει στοιχεία μουσικής ακουστικής	Ακουστική οργάνων, ακουστική χώρου, χώροι συναυλιών	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές συσχετίζουν τις γνώσεις ακουστικής από τη φυσική με τη μουσική εντοπίζοντας τις επιδράσεις στην ποιότητα του αποτελέσματος. • Οι μαθητές με τη βοήθεια του παρακτέου λογισμικού αλλάζουν παραμέτρους σε μια φανταστική (virtual) αίθουσα συναυλιών (διαστάσεις, αποστάσεις, υλικά με τα οποία είναι επενδυμένοι οι τοίχοι κ.λπ.) και ακούν πως διαμορφώνεται ο ήχος. • Οι μαθητές παρατηρούν την ακουστική της τάξης τους απλώνοντας διαφορετικά υλικά στους τοίχους, αλλάζοντας θέσεις στον χώρο για να ακούσουν μια σταθερή ηχητική πηγή, κ.ο.κ. 	<p>Παρακτέο υλικό Διαδραστικό εργαλείο με το οποίο οι μαθητές θα μπορούν, αλλάζοντας παραμέτρους σε μια φανταστική αίθουσα να ακούν τον αντίκτυπο που έχει αυτό στον ήχο.</p>

12	να ερευνά και να αντιλαμβάνεται τις συναισθηματικές επιδράσεις της μουσικής	Ψυχοακουστική – Ψυχολογία της μουσικής	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει παραδείγματα μουσικών έργων και οι μαθητές προσπαθούν να τα κατατάξουν με βάση κάποια προκαθορισμένα συναισθήματα. • Επιλέγεται ένα συναίσθημα (π.χ. φόβος) και οι μαθητές αναζητούν μουσικά έργα που να τους το εμπνέουν. Οι μαθητές τα παρουσιάζουν στην τάξη και ερευνούν αν ανταποκρίνονται αντίστοιχα και οι συμμαθητές τους. • Ακούν έργα μίνιμαλ μουσικής και εντοπίζουν τα ψυχοακουστικά φαινόμενα. 	<p>Παρακτέο υλικό Συλλογή ήχων κατάλληλων για παρατήρηση ψυχοακουστικών φαινομένων Συλλογή έργων μίνιμαλ μουσικής, στα οποία οι συνθέτες εκμεταλλεύτηκαν ψυχοακουστικά φαινόμενα.</p>
13	να αναζητά μουσικές πηγές στο διαδίκτυο	Πηγές πληροφοριών, διαδραστικές εφαρμογές, παρτιτούρες και μουσική (MIDI-ήχος) στο διαδίκτυο, θέματα πνευματικών δικαιωμάτων, νόμιμες και παράνομες ενέργειες.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές αναλαμβάνουν ανά ομάδες να αναζητήσουν πηγές για εξειδικευμένα μουσικά θέματα. • Καταρτίζεται μια μουσική ψηφιακή βιβλιοθήκη στην τάξη. 	<p>Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη Λίλιαν Βουδούρη</p> <p>Ελληνική Μουσική Πύλη</p> <p>Παρακτέο υλικό Κατάλογος καταλόγων μουσικών πηγών. Κατάλογος βασικών διαδικτυακών πηγών ανά τύπο υλικού και θεματικές ενότητες.</p>

<p>14</p>	<p>να ερευνά τη σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ μουσικής και κοινωνίας</p>	<p>Η λειτουργία της μουσικής σε κάθε πολιτισμό, η μουσική ως προϊόν, η μουσική ως απαραίτητο συστατικό της κοινότητας, συμμετοχική μουσική δημιουργία στα πλαίσια της κοινότητας, μουσικές τελετουργίες, η μουσική για μεγάλο κοινό (μεγάλες αίθουσες - γήπεδα – πανηγύρια), η μουσική ως συστατικό ταυτότητας, η διαμόρφωση των μουσικών προτιμήσεων ηλικιακών και κοινωνικών ομάδων, ο ρόλος των ΜΜΕ στην διαμόρφωση του μουσικού αισθητηρίου μιας κοινωνίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές παίρνουν συνεντεύξεις από μέλη της οικογένειάς τους, γείτονες φίλους και συγγενείς προσπαθώντας να εντοπίσουν τις μουσικές τους προτιμήσεις. με ερωτήσεις όπως: «Ποια μουσική προτιμάτε; Πως ήρθατε σε επαφή με αυτή;». Τέλος συγκεντρώνουν και συστηματοποιούν τα αποτελέσματα, παρατηρώντας ποιοι κοινωνικοί παράγοντες επηρεάζουν περισσότερο τις μουσικές προτιμήσεις του δείγματος πληθυσμού στο οποίο απευθύνθηκαν. • Οι μαθητές εντοπίζουν μουσικά είδη τα οποία αποτελούν στοιχείο ταυτότητας κάποιας κοινωνικής ομάδας. Στη συνέχεια καταγράφουν για το κάθε ένα από αυτά διάφορα χαρακτηριστικά, όπως τρόπο ντυσίματος, κώδικα συμπεριφοράς, φιλοσοφία ζωής κ.ο.κ. 	
------------------	--	--	--	--

Α/Α	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Στοχοθεσία)	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ (Εξειδίκευση στοχοθεσίας)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (Συνοπτικά με παραδείγματα)	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ (υπάρχον ή παρακτέο)
3.1.3.2. Επίπεδο 4.Π (Γυμνάσιο) Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί ...				
1	να γνωρίζει τα πρωτοποριακά μουσικά ρεύματα του 20 ^{ου} αιώνα	Γνωριμία με τα βασικά τους χαρακτηριστικά π.χ. κατανόηση της έννοιας της έλλειψης τονικού κέντρου στην ατονική μουσική, της σειράς στο σειραϊσμό, της έννοιας της επανάληψης στον μινιμαλισμό, της ηχητικής επιφάνειας κ.ο.κ.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές κατανοούν τα βασικά χαρακτηριστικά ενός μουσικού ρεύματος μέσα από την ενεργητική ακρόαση και την παρατήρηση της παρτιτούρας. • Δημιουργούν σύντομες μουσικές συνθέσεις κατά τα πρότυπα της ατονικής, της μίνιμαλ κ.λπ. 	Μουσική Γ' Γυμνασίου κεφ. 1 Παρακτέο υλικό Μουσικά παραδείγματα κατάλληλα για ακουστική παρατήρηση, συνοδευόμενα από τις παρτιτούρες τους, από όλα τα πρωτοποριακά μουσικά ρεύματα του 20 ^{ου} αιώνα.
2	να γνωρίζει την ιστορική διαδρομή του ελληνικού αστικού τραγουδιού	Γνωριμία με τα είδη: Αθηναϊκό τραγούδι, Καντάδα, Κωμειδύλλιο, Οπερέτα, Ελαφρό τραγούδι, Ρεμπέτικο, Λαϊκό, Έντεχνο, διεθνοποιημένα δημοφιλή μουσικά ρεύματα στην ελληνική τους εκδοχή (Ποπ, Ροκ, τζαζ κ.λπ.)	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές ακούν και παρατηρούν συγκριτικά, τραγούδια από όλες τις περιόδους του ελληνικού αστικού τραγουδιού. • Οι μαθητές κατά ομάδες επιλέγουν ένα είδος (π.χ. το ρεμπέτικο τραγούδι) και ερευνούν συλλέγοντας 	Μουσική Γ' Γυμνασίου κεφ. 4-5 Ανθολόγιο Μουσικών Κειμένων Α' Β' Γ' Γυμνασίου Παρακτέο υλικό Συλλογή με αντιπροσωπευτικά τραγούδια από ολόκληρη την ιστορική διαδρομή του

			<p>φωτογραφίες, κείμενα, συνεντεύξεις, video και αντιπροσωπευτικά μουσικά κομμάτια. Τα παρουσιάζουν στην τάξη και συζητούν.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζοντας τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα ενός είδους (π.χ. της καντάδας) δημιουργούν δικά τους λόγια και τα μελοποιούν προσπαθώντας να φτιάξουν μια δική τους καντάδα. • Εντοπίζουν ομοιότητες και επιρροές μεταξύ των ειδών. • Για κάθε είδος, εξετάζουν τους συσχετισμούς του, με το κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε. 	ελληνικού αστικού τραγουδιού
3	να είναι εξοικειωμένος με τους μουσικούς πολιτισμούς του πλανήτη	Έννοια του μουσικού πολιτισμού. Προσέγγιση της μουσικής ταυτότητας κάθε μουσικού πολιτισμού (ρόλος της μουσικής στην καθημερινή ζωή, η διάκριση ανάμεσα στις λαϊκές και λόγιες εκφάνσεις, ρυθμοί, σύστημα, κλίμακες, συνηχήσεις, μουσικά όργανα, μορφές έργων)	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές επιλέγουν κάποια κλίμακα ή τρόπο και κάποιον ρυθμό και αυτοσχεδιάζουν οργανωμένα πάνω σε αυτά. • Πάνω στην ίδια κλίμακα δημιουργούν μελωδίες με όργανα ή με τη φωνή και τις καταγράφουν. • Παίζουν ρυθμούς από τους διάφορους πολιτισμούς και 	Μουσική Β Γυμνασίου κεφ. 1-4 Παρακτέο υλικό Συλλογή με μουσικά παραδείγματα, οπτικό υλικό (φωτογραφίες και βίντεο), ηχογραφημένους τρόπους, κλίμακες και ρυθμούς από τους μουσικούς πολιτισμούς του πλανήτη.

			<p>επιχειρούν να τους καταγράψουν σε σημειογραφία.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ακούν και παρατηρούν συγκριτικά, τύπους συνηχήσεων από διαφορετικούς μουσικούς πολιτισμούς (π.χ. ισοκρατήματα, παράλληλες τρίτες από τη δυτική Αφρική) κ.ο.κ. • Ακούν παραδείγματα από τη λαϊκή και λόγια έκφανση ενός πολιτισμού (π.χ. Αραβικού, Ινδικού) και τα συγκρίνουν. • Επισημαίνουν ομοιότητες και διαφορές στους διάφορους μουσικούς πολιτισμούς. • Επισημαίνουν συσχετισμούς της μουσικής με την ιστορία, τη μορφή και την κοινωνική δομή του πολιτισμού από τον οποίο προέρχεται. • Εντοπίζουν τις διαφορές μεταξύ των παραδοσιακών μουσικών (επιτόπιες ηχογραφήσεις) και της εμπορικής έθνικ μουσικής. 	
--	--	--	--	--

4	να αναγνωρίζει τους διαφορετικούς τύπους φωνητικής εκτέλεσης	Γνωριμία με τα διαφορετικά είδη φωνών (π.χ. οπερατικές, λαϊκές, παραδοσιακές, ροκ, jazz)	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές ακούν διαφορετικές φωνητικές εκτελέσεις, παρατηρούν και εντοπίζουν τις χαρακτηριστικές τους ιδιαιτερότητες και προσπαθούν να τις αποδώσουν. • Προσπαθούν να εντοπίσουν την έννοια της «ωραίας φωνής» σε υποκειμενικό και αντικειμενικό επίπεδο. 	<p>Παρακτέο υλικό Συλλογή παραδειγμάτων με διαφορετικά είδη φωνών</p>
5	να κατανοεί την έννοια της ενορχήστρωσης	Ο μηχανισμός της ενορχήστρωσης (οι ρόλοι των μουσικών οργάνων), υφολογική και αισθητική παρέμβαση σε ένα μουσικό έργο μέσω της ενορχήστρωσης	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές πειραματίζονται με μια δοσμένη μελωδία την οποία, χρησιμοποιώντας τα όργανα της τάξης, ενορχηστρώνουν με διαφορετικούς τρόπους, εξετάζοντας παράλληλα και το αισθητικό αποτέλεσμα. • Με τη βοήθεια του κατάλληλου λογισμικού οι μαθητές πειραματίζονται σε ενορχηστρώσεις με διαφορετικά ηχοχρώματα. • Οι μαθητές επεμβαίνουν ενορχηστρωτικά σε μια μελωδία αλλάζοντάς της το ύφος (π.χ. προσδίδουν σε μια 	<p>Παρακτέο υλικό Διαδραστικό εργαλείο που θα περιλαμβάνει την παραγωγή ενός ή περισσότερων μουσικών κομματιών με διαφορετικές ενορχηστρωτικές πιθανότητες, δηλαδή διαφορετικοί ρυθμοί πάνω στο μέτρο του, η μελωδία παιγμένη από διαφορετικά μουσικά όργανα κ.ο.κ. ώστε να υπάρχει δυνατότητα για διαφορετικές ενορχηστρωτικές εκδοχές. Διαδραστικές παρτιτούρες στις οποίες, με φωτεινή σήμανση, μπορεί κανείς να παρακολουθήσει τη γραμμή του</p>

			μελωδία δυτικού τύπου λάτιν ύφος ενορχηστρώνοντάς την με τα κατάλληλα ηχοχρώματα και ρυθμούς).	μπάσου, της μελωδίας κ.ο.κ.
6	να γνωρίζει τα διάφορα μουσικά επαγγέλματα	Γνωριμία με τις κατηγορίες επαγγελματικής μουσικής ενασχόλησης (καλλιτεχνικά, τεχνικά, ερευνητικά-γνωστικά).	<ul style="list-style-type: none"> Ομάδα μαθητών αναλαμβάνει να παρουσιάσει ύστερα από έρευνα το πλαίσιο σπουδών και το πεδίο δραστηριοτήτων ενός επαγγέλματος. Προσκαλείται ένας μουσικός επαγγελματίας στην τάξη όπου παρουσιάζει το επάγγελμά του και συζητά με τους μαθητές. 	Παρακτέο υλικό Ψηφιακός κατάλογος με είδη μουσικών επαγγελμάτων και επαγγελματικών μουσικών σπουδών.
7	να αντιλαμβάνεται τη εμπορική-καταναλωτική διάσταση των μουσικών προϊόντων	Ποπ κουλτούρα, μουσικής διασκέδασης, εμπορευματοποιημένη μουσική, μουσική επιχειρηματικότητα	<ul style="list-style-type: none"> Ομάδες μαθητών ερευνούν και παρουσιάζουν τα τρέχοντα “top tens” από τα ελληνικά και διεθνή «music charts” τα παρουσιάζουν στην τάξη και συζητούν για αυτά. Ομάδες μαθητών παρουσιάζουν παλιότερες μουσικές εμπορικές επιτυχίες συζητώντας τους λόγους που έγιναν επιτυχίες. Ομάδες μαθητών παρουσιάζουν τις δυνατότητες εμπορικής εκμετάλλευσης της 	

			<p>μουσικής.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ερευνάται στην τάξη η διαφορά της λειτουργίας της μουσικής ως διασκέδαση και ως ψυχαγωγία σε όλα τα είδη της μουσικής. 	
8	να σχηματίζει μικρά μουσικά σύνολα που θα καθορίζονται από τις επιμέρους δυνατότητες των μαθητών.	Ομαδική εκτέλεση, πρόβα, συναυλία	<ul style="list-style-type: none"> Ανάλογα με τις δεξιότητές τους, οι μαθητές δημιουργούν μικρά μουσικά οργανικά ή φωνητικά σύνολα (χορωδία). Προετοιμάζουν μουσικά έργα της επιλογής τους και τα εκτελούν με κοινό τους συμμαθητές τους ή σε σχολικές εκδηλώσεις. 	<p>Μουσικό Ανθολόγιο Δημοτικού – Γυμνασίου</p> <p>Παρακτέο υλικό Απλά χορωδιακά έργα, δειγματοληπτικές απλές οργανικές ενορχηστρώσεις από διάφορα είδη</p>
9	να δημιουργεί μουσική με χρήση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών μουσικών ρευμάτων και στιλ	Στιλιστική μουσική δημιουργία	<ul style="list-style-type: none"> Επιλέγουν ένα μουσικό στιλ, χρησιμοποιώντας κάποια ερεθίσματα (π.χ. φωτογραφίες, κάποιο συμβάν της επικαιρότητας, κ.λπ.) δημιουργούν λόγια, και ακολουθώντας τις στιλιστικές παραμέτρους δημιουργούν μικρές συνθέσεις – τραγούδια. 	

10	να οργανώνει, να συμμετέχει και να παρουσιάζει πολύτεχνες παραστάσεις	Πολύτεχνη παράσταση, συνέργεια με άλλες τέχνες	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές επιλέγουν ένα θέμα και σε συνεργασία με τα άλλα μαθήματα αισθητικής αγωγής διαμορφώνουν μια πολύτεχνη μουσική παράσταση που την παρουσιάζουν σε άλλους μαθητές ή στο κοινό. 	Μουσική Γ' Γυμνασίου κεφ. 6 Παρακτέο υλικό Παραδείγματα πολύτεχνων παραστάσεων από την ιστορία της μουσικής και τους διάφορους μουσικούς πολιτισμούς.
11	να παράγει με τη βοήθεια της μουσικής τεχνολογίας μικρές μουσικές δημιουργίες	Δημιουργική χρήση της μουσικής τεχνολογίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές δημιουργούν μια ραδιοφωνική διαφήμιση για ένα φανταστικό προϊόν που πλαισιώνεται με σλόγκαν κειμένου και μουσικής. • Σε υπάρχον βίντεο οι μαθητές προσπαθούν φτιάξουν μουσική πάνω σε αυτό. • Οι μαθητές φτιάχνουν ηχητικές συνθέσεις πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα βασισμένες σε προηχογραφημένους και επεξεργασμένους ήχους. 	Μουσική Γ' Γυμνασίου κεφ. 2
12	να παρουσιάζει, να αιτιολογεί και να υποστηρίζει τις μουσικές του προτιμήσεις.	Αισθητικές αναζητήσεις των μαθητών. Επικοινωνία	<ul style="list-style-type: none"> • Ένας μαθητής ή μια ομάδα μαθητών παρουσιάζουν τις ειδικές αισθητικές τους επιλογές στη μουσική τεκμηριώνοντας τις προτιμήσεις τους. 	

13	να παρακολουθεί ενεργητικά πρόβες ή συναυλίες μουσικών συνόλων	Οι μαθητές συναντούν την τέχνη. Επίσκεψη μουσικού συνόλου. Ενεργητική παρακολούθηση συναυλίας ή πρόβας.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού διοργανώνουν μια επίσκεψη σε ένα μουσικό σύνολο πραγματοποιώντας προετοιμασία όσον αφορά τα όργανα του συνόλου, το σύνηθες ρεπερτόριό του και το πρόγραμμα που θα παρακολουθήσουν. Κατά την επίσκεψη, αν υπάρχει δυνατότητα, επικοινωνούν με τους μουσικούς. 	<p>Παρατέο υλικό Είδη, ρεπερτόριο και ιστορία μουσικών συνόλων</p>
----	--	---	---	---